

6.6.2016

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

Lausuntopyyntöne TEM/888/03.01.01/2016, 4.5.2016

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi päästökaupasta johtuvien epäsuorien kustannusten kompensatiosta.

Teknologiateollisuus esittää kunnioittavasti lakiesityksen mukaisen kompensatio-ohjelman vahvistamista seuraavin tarkennuksin:

Päästökaupasta johtuen teollisuuden käyttämän sähkön hintaan sisältyy Euroopassa ylimääräisiä epäsuoria kustannuksia, mikä lisää hiilivuodon riskiä toiminnanharjoittajien keskuudessa. Hiilivuodolla tarkoitetaan kasvihuonekaasujen lisääntymistä maailmanlaajuisesti, kun teollisuus siirtää tuotantolaitoksiaan, kokonaan tai osaprosesseittain, ja päästöjään EU:n ulkopuolelle.

On hyvin perusteltua ja tarpeellista hiilivuotoriskin minimoimiseksi, että päästökaupasta aiheutuvien epäsuorien kustannusten kompensatio-ohjelma käynnistetään Suomessa. Vastaavan kaltainen ohjelma on käytössä tai viimeistelyssä jo kahdeksassa muussa Euroopan maassa; osassa jo vuodesta 2013 alkaen. Epäsuorien kustannusten kompensatio on osa EU:n päästökauppadirektiiviä ja komissio kannustaa uudessa direktiiviehdotuksessaan entistä voimallisemmin jäsenvaltioita toteuttamaan kompensation.

Teknologiateollisuus ry pitää positiivisena sitä, että myös Suomessa otetaan käyttöön päästökaupakompensatio useiden muiden EU-jäsenmaiden tavoin. Hallituksen luonnosesityksessä komission sallimaa kompensation enimmäismäärä leikataan kuitenkin puolella. Avoimien ja kaupan esteistä vapaiden EU:n sisämarkkinoiden synnyttämiseksi jäsenvaltioiden tulisi noudattaa mahdollisimman tarkasti direktiivin henkeä. Ehdotetussa luonnoksessa 50 % vähennyskerroin on yhdistetty komission ohjeistuksen tuki-intensiteettikertoimeen, joka alenee jo itsessään. Lopputuloksena kompensatio jää sähkön kustannuslisään verrattuna selvästi alle puoleen.

Suomi on Euroopan toiseksi energia-intensiivisin teollisuustalous ja suomalaisesta bruttokansantuotteesta muodostuu noin 40 % energia-intensiivisen teollisuuden toiminnasta. Suomalaiset tuotantolaitokset (metsäteollisuus-, metallinjalostus- sekä kemianteollisuuslaitokset) ovat pitkälle integroituja tuotantokombinaatteja joissa hiilivuotolistalla olevien tuotteiden tuotanto tapahtuu useiden osaprosessien kautta.

Jotta vältytään tulkinnanvaraisuuksilta ja epäselvyyksiltä tulevan lain toimeenpanossa esitämme, että tuen määrän laskemisessa keskeinen käsite *tuote* määritellään selkeämmin lain 3 pykälään. Määritelmän tulee kattaa selkeästi toimialan päästökauppaan kuuluvien eri osaprosessien tuotteet. Lisättävän määritelmän tulisi kuulua:

”Tuotteella tarkoitetaan liitteen 1 mukaisten toimialojen ja niihin kiinteästi kuuluvien osaprosessien tuotteita.”

Tällöin olisi yksiselitteistä, että tuotteella on selkeä merkityssisältö laissa, eikä se sotkeennu muiden säädösten tuotemääritelmiin, kuten esim. EU-päästökaupan ilmaisjakosäännöksen suppeampaan tuotteen käsitteeseen. Tämä tulisi kirjata selkeästi myös

6.6.2016

ko. pykälän perusteluosaan. Näin on menetelty esimerkiksi Belgian ja Hollannin kompensatio-ohjelmien toteutuksessa. Näin menetellen vähennetään myös toimeenpanevan viranomaisen ja toiminnanharjoittajien työmäärää lain toimeenpanon yhteydessä. Lisäksi varmistetaan se, että kun toiminnanharjoittaja kehittää hiilivuotouhan alla olevien tuotteiden tuotantoprosessejaan, myös uudet innovatiiviset ja vähähiiliset osaprosessit kuuluvat kompensaation piiriin.

Esimerkkinä potentiaalisesta epäselvyydestä mainittakoon metallituotteiden valmistukseen kiinteästi kuuluvat kuuma- ja kylmävalssausprosessit sekä niiden jälkeiset lämpökäsittely- ja jatkojalostusprosessit, jotka kuuluvat kiinteästi kaikkiin toiminnanharjoittajien laitoksiin ja päästökauppadirektiivin hiilivuotolistalle. Koska kaikkia näitä osaprosesseja ei ole mainittu liitteen 2 sarakkeessa *Vertailutuotteen kattamat prosessit* saattaa syntyä virheellinen kuva siitä, että ne eivät kuuluisi kompensaation piiriin.

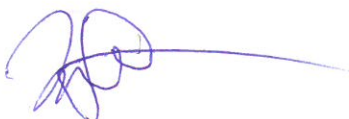
Suomessa valmistetaan 29 % Euroopan nikkeli tuotannosta. Valitettavasti vuoden 2012 hiilivuotolistan määrittelyssä nikkelin valmistus yhdistettiin muiden, huomattavasti vähemmän energiaa kuluttavien metallien valmistukseen ja näin jätettiin keinotekoisesti pois hiilivuotolistalta. Nikkelin valmistus on kuitenkin päästökauppadirektiivin hiilivuotokriteereillä mitattuna yksi kaikkien uhatuimpien toimialojen joukossa. Mielestämme on Suomen kannalta erityisen tärkeää, että tämä ilmeinen virhe hiilivuotoalojen määrittelyssä korjataan, ja nikkelin tuotanto otetaan mukaan epäsuorien kustannusten kompensatio-ohjelmaan.

Esitämme myös, että tulkinta 6. pykälän kapasiteetin merkittävästä laajentumisesta täsmennettäisiin lain perusteluihin siten, että kompensatio aidosti kattaa teollisuuden viimeaikaiset laajennukset eikä perustu vanhentuneeseen tilanteeseen. Hallituksen esityksessä oleva tulkinnanvaraisuus on poistettava siten, että vuoden 2011 jälkeen rakennetuille tai laajennetuille laitoksille kompensatio on määriteltävissä täysimääräisesti joko perustuotannon tai sähkönkulutuksen perusteella. Täsmennys lain perusteluihin on välttämätön, jotta kompensaation alkuperäinen tarkoitus täyttyy ja että kapasiteetin merkittävä laajentuminen vuosina 2012–2015 ei jää huomioimatta epäselvän tulkinnanvaraisuuden takia.

Koska on ilmeistä että päästökaupasta aiheutuvat, ainakin tällä hetkellä EU:n ulkopuolisiin kilpailijamaihin verrattuna ylimääräiset, energiakustannukset pikemminkin lisääntyvät kuin vähenevät seuraavalla päästökauppakaudella 2021–2030, tulee Suomenkin varautua kompensatio-ohjelman jatkumiseen huutokauppatulojen avulla vuoden 2021 jälkeen silloin voimassa olevien valtiotukisääntöjen mukaisesti.

Kunnioitavasti

Teknologiateollisuus ry

Kimmo Järvinen
Johtaja

Lisätietoja: Kimmo Järvinen, p. 043 825 7642, kimmo.jarvinen(at)teknologiateollisuus.fi